

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770

e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2010. gada 16. jūlijā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Viktors Skudra un tiesneši Kaspars Balodis un Aija Branta,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 196/2010), ko iesniedzis Mairis Meimanis (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt:

1) Operatīvās darbības likuma 7. panta piekto daļu par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 89. un 96. pantam, kā arī Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk – Konvencija) 8. un 13. pantam,

2) Operatīvās darbības likuma 35. panta pirmās daļas pirmo un otro teikumu par neatbilstošu Satversmes 89. un 92. panta pirmajam teikumam, kā arī Konvencijas 6. panta pirmajai daļai un 13. pantam.

Operatīvās darbības likuma 7. panta piektā daļa noteic:

„Gadījumos, kad jārikojas nekavējoties, lai novērstu terorismu, slepkavību, bandītismu, masu nekārtības, citu smagu vai sevišķi smagu noziegumu, kā arī tad, kad reāli ir apdraudēta personas dzīvība, veselība vai īpašums, šā panta ceturtajā daļā minētos operatīvās darbības pasākumus var veikt bez tiesneša akcepta. Par to 24 stundu laikā jāpaziņo prokuroram un 72 stundu laikā jāsaņem tiesneša akcepts. Pretējā gadījumā operatīvās darbības pasākumu veikšana ir jāpārtrauc.”

Savukārt operatīvās darbības likuma 35. panta pirmās daļas pirmais un otrais teikums paredz:

“Uzraudzību pār operatīvās darbības atbilstību likumiem veic ģenerālprokurors un viņa īpaši pilnvaroti prokurori. Veicot uzraudzību, viņi ir tiesīgi iepazīties ar operatīvās darbības iestādes rīcībā esošajiem dokumentiem, materiāliem un informāciju jebkurā operatīvās darbības stadijā.”

2. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei, savukārt 16. panta 6. punkts piešķir Satversmes tiesai kompetenci izvērtēt Latvijas nacionālo tiesību normu atbilstību tiem Latvijas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem, kuri nav pretrunā ar Satversmi. Tādējādi pieteikumā ietvertie prasījumi ir piekritīgi Satversmes tiesai.

3. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu par lietas ierosināšanu var iesniegt tai noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā, tas ir, kā konstitucionālo sūdzību. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēji ir tiesīgi iesniegt pieteikumu, ievērojot Satversmes tiesas likuma 19.² panta prasības.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestā daļa konstitucionālās sūdzības iesniedzējam noteic pienākumu pamatot, ka ir aizskartas viņam Satversmē noteiktās pamattiesības un ir izmantoti visi vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi vai arī tādu nav.

Pieteikuma iesniedzējs ir sniedzis pamatojumu tam, ka apstrīdētās normas ir aizskārušas viņam Satversmes 96. un 92. pantā noteiktās tiesības uz privātās dzīves neaizskārumību un tiesības uz taisnīgu tiesu. Lai novērstu aizskārumu, ko, pēc Pieteikuma iesniedzēja ieskata, rada Operatīvās darbības likuma 7. panta piektā daļa, Pieteikuma iesniedzējs ir izmantojis vispārējos tiesību aizsardzības līdzekļus, proti, iesniedzis sūdzību ģenerālprokuroram. Konstitucionālā sūdzība iesniegta sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma pieņemšanas. Attiecībā uz iespējamo aizskārumu, ko rada Operatīvās darbības likuma 35. panta pirmā daļa, vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi nepastāv.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu.

4. Konstitucionālajai sūdzībai jāatbilst arī pārējām prasībām, kas ietvertas Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā. Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmā daļa citastarp noteic, ka pieteikumā ir jānorāda pieteikuma juridiskais pamatojums. Pamatošanas pienākums nozīmē, ka pieteikumam jāsaturs juridiski argumenti, kas atspoguļo pieteikuma iesniedzēja viedokli par katras apstrīdētās normas neatbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normai. Ja pieteikuma iesniedzējs apstrīd normas

neatbilstību vairākām augstāka juridiska spēka tiesību normām, juridiskais pamatojums jāsniedz par neatbilstību katrai no tām.

Pieteikumā ir sniegts juridiskais pamatojums tam, ka Operatīvās darbības likuma 7. panta piektā daļa neatbilst Satversmes 96. pantam un Konvencijas 13. pantam. Tomēr pieteikumā nav analizēts tas, kāpēc šīs normas neatbilst Satversmes 89. pantam. Tāpat pieteikumā nav sniegts pamatojums tam, ka Konvencijas 8. pants paredzētu plašāku Pieteikuma iesniedzēja tiesību aizsardzību, kā Satversmes 96. pants, un tādēļ atbilstība šai Konvencijas normai būtu vērtējama atsevišķi.

Attiecībā uz Operatīvās darbības likuma 35. panta pirmās daļu norādāms, ka juridiskais pamatojums par Pieteikuma iesniedzēja tiesību aizskārumu un iespējamo neatbilstību Satversmei un Konvencijai sniegts vienīgi par 35. panta pirmās daļas pirmo teikumu. No konstitucionālās sūdzības nekļūst skaidrs, kā Pieteikuma iesniedzēja tiesības varētu aizskart un kā pretrunā Satversmei vai Konvencijai varētu nonākt 35. panta pirmās daļas otrais teikums.

Konstitucionālajā sūdzībā ir juridiski pamatots Pieteikuma iesniedzēja viedoklis par to, ka Operatīvās darbības likuma 35. panta pirmās daļas pirmais teikums neatbilst Satversmes 92. panta pirmajam teikumam. Juridiskais pamatojums par šīs normas neatbilstību Satversmes 89. pantam nav ietverts.

Attiecībā uz Operatīvās darbības likuma 35. panta pirmās daļas pirmā teikuma atbilstību Konvencijas 6. un 13. pantam norādāms, ka Satversmes tiesa savā praksē normas, [kas neparedz lēmuma pārsūdzēšanu,] kas noteic to, ka kāds lēmums nav pārsūdzams, vai to, ka ģenerālprokurors ir galīgā instance sūdzības iesniegšanai, līdz šim ir analizējusi Satversmes 92. panta kontekstā (*sk., Satversmes tiesas 2003. gada 23. aprīļa spriedumu lietā Nr. 2002-20-0103, 2004. gada 11. oktobra spriedumu lietā Nr. 2004-06-01, 2004. gada 6. decembra spriedumu lietā Nr. 2004-14-01, 2005. gada 17. oktobra spriedumu lietā*). Vērtējot šādu normu atbilstību Satversmes 92. pantam Satversmes tiesa citastarp pārliecinās arī par to, vai ir ievērots Konvencijas 6. un 13. pants (*sk., piemēram, 2004. gada 11. oktobra spriedumu lietā Nr. 2004-06-01 18. un 19. punktu*). Konstitucionālajā sūdzībā nav sniegts pamatojums tam, ka Konvencijas 6. un 13. pants saistībā ar apstrīdēto normu Pieteikuma iesniedzējam paredzētu vēl papildus tādas tiesības, kas neietilpst Satversmes 92. panta saturā, un tādēļ būtu vērtējams atsevišķi.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt lietu „Par Operatīvās darbības likuma 7. panta piektās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 96. pantam un Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 13. pantam un Operatīvās darbības likuma 35. panta pirmās daļas pirmā teikuma atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. pantam” pēc Maira Meimaņa konstitucionālās sūdzības (pieteikums Nr. 196/2010).

2. Atteikties ierosināt lietu par Operatīvās darbības likuma 7. panta piektās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 89. pantam un Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8. pantam, par Operatīvās darbības likuma 35. panta pirmās daļas pirmā teikuma atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 89. pantam un Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta pirmajai daļai, 13. pantam un par Operatīvās darbības likuma 35. panta pirmās daļas otrā teikuma atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 89. un 92. pantam, kā arī Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta pirmajai daļai un 13. pantam.

3. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – līdz 2010. gada 16. septembrim iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 2. kolēģijas priekšsēdētājs

V. Skudra